

# HTA z pohledu pacienta a daňového poplatníka

**JUDr. Ondřej Dostál, Ph.D., LL.M.**  
Platforma zdravotních pojišťenců ČR, o.s.  
D&D Health s.r.o.

**D&D**  
**HEALTH**

poradenství a vzdělávání  
ve zdravotnictví a právu  
[www.zdravopravo.cz](http://www.zdravopravo.cz)



**Daňový  
poplatník**



**Zdravější  
populace**



# Několik myšlenek ke zvážení

- **Zachraňuje zdravotnictví životy?**
  - *Čca třetinový poměr v ovlivnění stavu, vedle genetiky a životního stylu*
  - *„Nezachraňuje životy, oddaluje úmrtí“ – kupujeme QALY*
- **Nezavádíme HTA (ani managed care)**
  - *Již dnes „někdo“ HTA-rozhodnutí činí (lékař, manažer, pojišťovna)*
- **HTA proces je jen první práh**
  - *Druhý je nasmlouvání, pravidla úhrad a preskripce*
- **HTA není „death panel“**
  - *Rozhodujeme o úhradě, nikoliv o léčbě*
  - *Neschválení v HTA vytváří „jen“ sociální problém*
- **Řešíme různé společenské zájmy?**
  - *Efektivita nebo priorita?*
  - *Zájem na rozvoji vědy? Zájem na „šanci draze nemocným“?*

# Požadavky na proces HTA

## ➤ **Obecné požadavky**

- *Transparentnost rozhodování (vč. určení účastníků)*
- *Předem známá kritéria*
- *Férový proces včetně odvolání a lhůt*
- *Soudní přezkum v plné jurisdikci*
- *Zákonný základ*

## ➤ **V současné i navrhované praxi?**

- *Vývoj tvorby „bodníku“, úhradových vyhlášek, „drahých přístrojů“, materiálů, léků...*
- *„Centrum“ a „Komise“ pro HTA a jejich role v procesu?*

# V.Z.P. - základní pravidla

## ➤ Listina základních práv a svobod:

- Čl. 31: „Každý má právo na ochranu zdraví. Občané mají na základě veřejného pojištění právo na bezplatnou zdravotní péči a na zdravotní pomůcky za podmínek, které stanoví zákon“
- Čl. 4: „Zákonná omezení základních práv a svobod musí platit stejně pro všechny případy, které splňují stanovené podmínky“

# Právo na hrazenou péči

## ➤ **Nález 206/1996 Sb.**

- *Právo na bezplatnou zdravotní péči a na zdravotní pomůcky mají občané na základě veřejného pojištění a za podmínek blíže vymezených zákonem. Jestliže tedy tyto podmínky mohou být upraveny pouze zákonem, je zcela nezbytné, aby i rozsah a způsob jejich poskytování byl vymezen stejným legislativním režimem. Jiná než zákonná úprava by byla porušením Listiny, a tedy i ústavnosti.*
- *Nelze připustit, aby vymezení rozsahu výše poskytované zdravotní péče za plnou nebo částečnou úhradu byla ponechána na úpravě jiným než zákonným právním předpisům. Tím by se sféra ochrany základních práv a svobod dostala pod pravomoc moci výkonné, která k takovým pravomocím není oprávněna.*

## ➤ **V roce 2013 významné pro:**

- *Regulaci časové a místní dostupnosti (RS vs. ostatní)*
- *Regulaci „nadstandardů“ vyhláškou*
- *Ústavnost limitací ze Sazebníku a úhradové vyhlášky*
- *Nominální pojistné?*

# Spravedlivý proces

## ➤ Čl.36

- *(1) Každý se může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu.*
- *(2) Kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen rozhodnutím orgánu veřejné správy, může se obrátit na soud, aby přezkoumal zákonnost takového rozhodnutí, nestanoví-li zákon jinak. Z pravomoci soudu však nesmí být vyloučeno přezkoumávání rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod podle Listiny.*
- *(3) Každý má právo na náhradu škody způsobené mu nezákonným rozhodnutím soudu, jiného státního orgánu či orgánu veřejné správy nebo nesprávným úředním postupem.*
- *(4) Podmínky a podrobnosti upravuje zákon.*

# Spravedlivý proces

## ➤ PI. ÚS 36/05

- *Rozhodováním o zařazení léčivých přípravků do seznamu léčiv hrazených z prostředků veřejného zdravotního pojištění dochází k zásahu do práv jejich výrobců a distributorů, a proto je třeba důsledně dbát na dodržování principů fair procesu.*
- *V rámci abstraktní kontroly normy musí Ústavní soud posoudit, zda zákonná úprava vytváří takové podmínky, aby zásah byl vyvážen takovými právy, které dostatečným způsobem eliminují prostor pro libovůli v každém konkrétním rozhodování o zařazení léčivých prostředků do seznamu léčiv hrazených z prostředků veřejného zdravotního pojištění.*



# Spravedlivý proces

## ➤ **Pl. ÚS 36/05**

- *Ustanovení § 15 odst. 10 zákona o veřejném zdravotním pojištění takovému požadavku nevyhovuje, neboť negarantuje žadateli, aby rozhodnutí o jeho žádosti bylo založeno na objektivních a ověřitelných kritériích, aby bylo soudně přezkoumatelné a aby bylo vydáno bez zbytečných průtahů.*
- *O začlenění konkrétního léčiva do množiny léčiv ze zdravotního pojištění hrazených plně a do množiny léčiv hrazených pouze částečně, jakož i o konkrétní výši úhrady ministerstvo rozhoduje nikoliv ve správním řízení, ale v rámci normotvorného procesu. Je proto neslučitelné s principy právního státu a tedy v rozporu s čl. 36 Listiny základních práv a svobod.*

# ÚS a limity u neodkladné péče

## ➤ I.ÚS 2785/08 ze dne 13.09.2011

- *I Ústavní soud spatřuje podstatu věci v ústavněkonformním posouzení otázky, zda stěžovatelka v daném období překročila sporné náklady z nezbytných důvodů, tedy aby nutného léčebného efektu bylo dosaženo s ohledem na individuální zdravotní stav konkrétních pojištěnců. Na tuto otázku je třeba se zejména zaměřit v novém řízení a případně v tomto směru doplnit dokazování.*
- *Ústavní soud poukazuje v této souvislosti na závěr vyjádřený v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2011, sp. zn. 25 Cdo 3507/2008 (i když skutkové okolnosti případů jsou poněkud jiné), podle něhož pokud zdravotnické zařízení poskytlo nutnou a neodkladnou péči pojištěnci zdravotní pojišťovny, je příslušná pojišťovna povinna tuto péči uhradit i v situaci, že byl dohodnutý finanční limit v daném období vyčerpán. Uvedený závěr považuje i Ústavní soud za ústavně plně konformní; je však třeba doplnit, že tento závěr - sám o sobě - nepokrývá všechny v úvahu přicházející případy, kdy lze smluvně dohodnutý objem zdravotní péče překročit (např. nárůst počtu pacientů dané pojišťovny, preskripce léků u chroniků apod.).*

# K diskusi, další kroky

- **Právo: průkopnictví slepých uliček?**
  - *Transparenční direktiva a její novela*
  - *Zákon o znalcích a tlumočnících*
  - *Správní řízení, řízení o OOP*
  - *Zákon „o úřednících“*
- **Rozhodování o úhradě a demokratická legitimita**
  - *Proč stále rozhoduje klub „takypolitiků“ a „pseudoodborníků“?*
  - *Kdo hájí zájem občanů? Politik, úředník, znalec?*
- **HTA dle §17c: nová „kategorizační komise“?**
  - *Riziko: viz DoJ a reálné ovlivnění v kauze Pfizer*
- **Budou vycházet „správná čísla“?**
  - *Problém dat – ovlivněno mj. i úhradovým mechanismem (viz rozpor u očkování)*
  - *Racionální úhrady – pravdivá data – nezávislé zpracování s veřejným vstupem – HTA proces*

**Si a iure discedas  
bagus eris  
et erunt omnia omnibus  
incerta**

